

Nowa wieś, ферmy przemysłowe i partycypacja

Historie o tym, jak mieszkańcy i mieszkanki wsi decydują o kierunku rozwoju swoich społeczności

Magdalena Chustecka

10. Forum Praktyków Partycypacji realizowane jest z dotacji programu Aktywni Obywatele – Fundusz Krajowy finansowanego przez Islandię, Liechtenstein i Norwegię w ramach Funduszy EOG.

**Aktywni
Obywatele**
Fundusz Krajowy

Iceland
Liechtenstein
Norway

**Active
citizens fund**

Część I

Czym są ферmy chowu przemysłowego - charakterystyka

Magdalena Chustecka

10. Forum Praktyków Partycypacji realizowane jest z dotacji programu Aktywni Obywatele – Fundusz Krajowy finansowanego przez Islandię, Liechtenstein i Norwegię w ramach Funduszy EOG.

**Aktywni
Obywatele**
Fundusz Krajowy

Iceland
Liechtenstein
Norway

**Active
citizens fund**

**JEDNOSTKA MIARY - DUŻA JEDNOSTKA PRZELICZENIOWA (DJP)
FERMA PRZEMYSŁOWA TO 210 DJP I WIĘCEJ
JAKA TO ILOŚĆ ZWIERZĄT W JEDNYM MIEJSCU?**

- >> 210 krów i więcej
- >> 600 macior i więcej
- >> 1500 tuczników i więcej
- >> 10 500 prosiąt i więcej
- >> 52 500 kur lub kaczek i więcej

**FERMY PRZEMYSŁOWE TO W ŚWIETLE PRAWA NIE ZAKŁAD PRODUKCYJNY,
ALE GOSPODARSTWO ROLNE
ILE JEST TAKICH GOSPODARSTW W POLSCE?**

W Polsce ferm wielkotowarowych (powyżej 210 DJP) jest około 2500

W ostatniej dekadzie liczba wydanych pozwoleń na budowę instalacji powyżej 210 DJP wzrosła o 281 procent (dane z 2018 roku)

JAKI JEST UDZIAŁ FERM PRZEMYSŁOWYCH W RYNKU KONSUMENCKIM?

98% kur rzeźnych tzw. brojlerów pochodzi z blisko 4% gospodarstw zajmujących się chowem tego typu ptactwa

73% niosek pochodzi z 0,1% gospodarstw

30% udziału w rynku mięsa drobiowego ma 10 największych przedsiębiorstw

Największy producent w branży jajczarskiej - 30% udziału w rynku jaj

**DANE POCHODZĄ Z ARTYKUŁU O FERMACH PRZEMYSŁOWYCH W PIGUŁCE
ARTYKUŁ ZNAJDZIESZ
TUTAJ**

W przeciągu ostatnich 10 lat
w Polsce upadło około 13%
małych gospodarstw rolnych

Część II

Proces konsultacji nt. ferm chowu przemysłowego w gminie Podedwórze

Monika Drąg – Mackiewicz
Wójt Gminy Podedwórze

10. Forum Praktyków Partycypacji realizowane jest z dotacji programu Aktywni Obywatele – Fundusz Krajowy finansowanego przez Islandię, Liechtenstein i Norwegię w ramach Funduszy EOG.

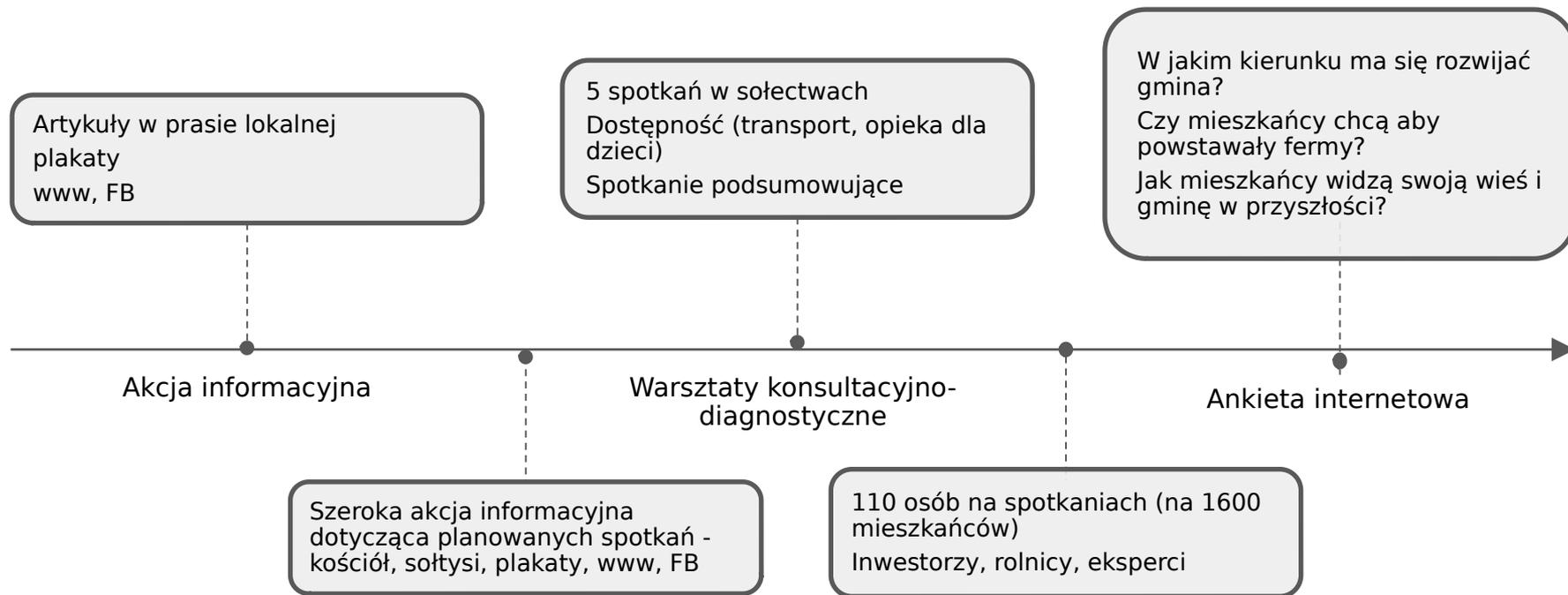
**Aktywni
Obywatele**
Fundusz Krajowy

Iceland
Liechtenstein
Norway

**Active
citizens fund**

25.06.2020 – 12.04.2022 r.

Wnioski z konsultacji – zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego

OZE

Wykorzystanie potencjału energii odnawialnej

- farmy fotowoltaiczne
- wiatraki
- biogazownie

TURYSTYKA

Zachowanie i wykorzystanie potencjału przyrodniczego

Czyste środowisko

Wieś tradycyjna

Zakaz lokalizowania inwestycji zawsze znacząco oddziałujących na środowisko na całym obszarze gminy

Ograniczenie lokalizowania inwestycji mogących potencjalnie oddziaływać na środowisko w terenach zwartej zabudowy

Dziękuję za uwagę

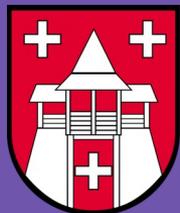
Monika Mackiewicz-Draż

Wójt Gminy Podedwórze

Podedwórze 44

21-222 Podedwórze

e-mail: wojt@podedworze.pl

Część III

Historie o tym, jak mieszkańcy i mieszkanki wsi decydują o kierunku rozwoju swoich miejscowości

Ilona Rabizo

Koalicja STOP FERMOM PRZEMYSŁOWYM

10. Forum Praktyków Partycypacji realizowane jest z dotacji programu Aktywni Obywatele – Fundusz Krajowy finansowanego przez Islandię, Liechtenstein i Norwegię w ramach Funduszy EOG.

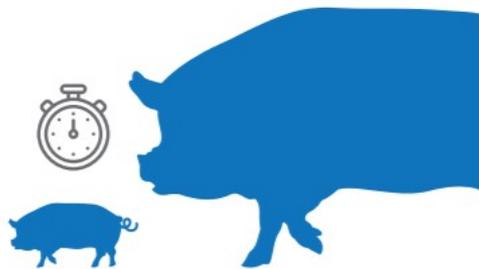
**Aktywni
Obywatele**
Fundusz Krajowy

Iceland
Liechtenstein
Norway

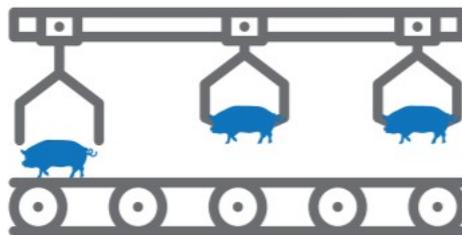

**Active
citizens fund**

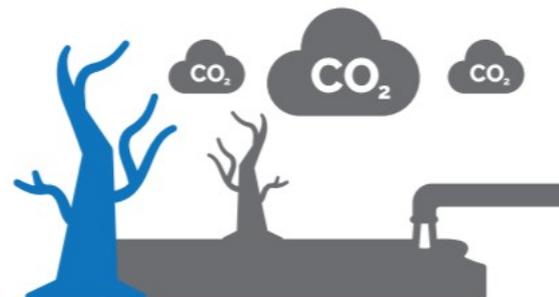
Czym jest ferma przemysłowa?

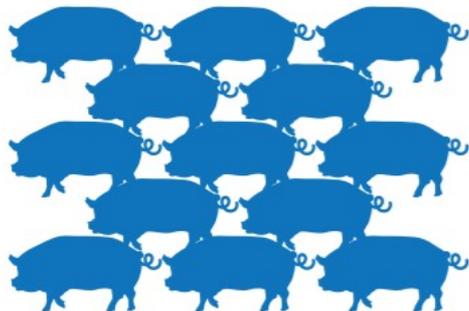
przyspieszony cykl życia zwierząt

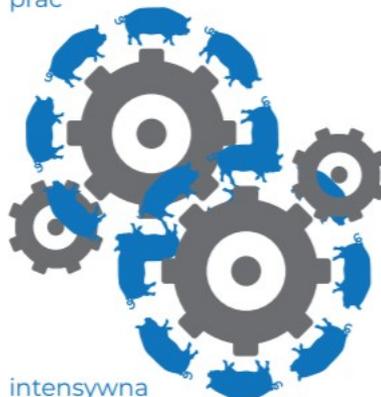
mechanizacja prac

zagrożenie negatywnym wpływem na środowisko

ujednoczenie hodowanych ras zwierząt

intensywna produkcja

utowarowienie zwierząt

Zanieczyszczenie środowiska

- Eutrofizacja czyli przeżyźnienie wód, przede wszystkim poprzez przedostawanie się do środowiska azotu i fosforu
- Emisja gazów cieplarnianych
- Przekształcanie krajobrazu rolniczego
- Odory - obornik kurzy i gnojowica świńska zawierają zwykle ponad 70 różnego typu substancji zapachowych.

Ostatnio smród był tak intensywny, że cierpieliśmy na zawroty i bóle głowy, łzawienie oczu, trudności w oddychaniu i wymioty.

Mieszkańcy gminy Przytyk, 2013.

- Zanieczyszczenie powietrza - pyły, tlenki siarki, tlenki azotu, kwaśne deszcze
- Pozostałości antybiotyków i innych leków - w nawozach i produktach.

Raz z Panem Krzysztofem, lokalnym działaczem, obliczyliśmy, że sąsiednia ferma na 24 kurniki produkuje 60 ton pyłów rocznie.

*W drodze do pracy widzę na tle lasów siwy pył. Wydobywa się z 15 kurników. Wieczorem, w drodze powrotnej na tle reflektorów **widać pył jakby piasek pustyni.***

*Szczególnie widoczny jest w trakcie upałów, jak wentylatory zaczną chodzić. **Nie można ustać na wprost wentylatora - sekunda i nie ma człowieka.** Przejeżdżając rowerem obok kurników łąpałem powietrze przed i wypuszczałem za kurnikami.*

Jan Tofel, mieszkaniec i radny gminy Radzanów

Zagrożenie zdrowotne

Stanowisko Ministerstwa Zdrowia opracowane na podstawie materiałów przekazanych przez Głównego Inspektora Sanitarnego, Instytut Medycyny Pracy, Narodowy Instytut Zdrowia Publicznego oraz Konsultanta krajowego w dziedzinie zdrowia środowiskowego, na posiedzenie Komisji Rolnictwa i Rozwoju Wsi i Komisji Zdrowia, z dnia 28.04.2022 roku, na temat **wpływu ferm przemysłowych na zdrowie ludzi:**

1. *Emisja do powietrza bioaerozolu, w skład którego wchodzi różnego typu zanieczyszczenia: **cząstki pyłu pochodzenia organicznego i nieorganicznego (pyły zawieszane PM), patogenne i niepatogenne mikroorganizmy (bakterie, grzyby i wirusy, żywe komórki, fragmenty komórek, fragmenty grzybni i spory)** oraz struktury od nich pochodzące.*
2. *Nasilenie transportu na lokalnych drogach (przejazdy samochodów dostawczych i innych pojazdów obsługujących fermę), co istotnie zwiększa emisję spalin.*
3. ***Obecność w ogólnej puli flory bakteryjnej odzwierzęcych patogenów oraz szczepów antybiotykoopornych i multi-antybiotykoopornych na antybiotyki - w kontekście zdrowia publicznego, jako główny problem są postrzegane antybiotykooporne bakterie chorobotwórcze.***
4. *Odory, które stanowią mieszaninę wielu różnorodnych gazów (zapachowych i bezwonnych), w tym drażniących (m.in. amoniak, siarkowodór, lotne związki organiczne) oraz gazów cieplarnianych.*
5. *Odchody zwierząt m.in. gnojowica, kurzy pomiot, które odprowadzane są na okoliczne pola lub składowane w okolicy fermy.*

Zagrożenia epidemiologiczne

Ptasia grypa (bilans III fali, 2019-2021)

- 490 ognisk choroby, które objęły aż 18,7 mln ptaków (padłych lub ubitych z powodu HPAI).
- Na walkę z epidemią wydano 1,1 mld zł w 2021 roku.
- Próba lokowania martwych zwierząt w wykopanych dołach.

Mapa protestów przeciwko fermom przemysłowym

Olbrymia determinacja

Protestujemy... nie ugniemy się - jesteśmy tak zdeterminowani, że nie ma takiej opcji, byśmy się wycofali z protestu.

Jeśli w proteście przyjdzie nam iść pieszo do samej Brukseli - pójdziemy.

Jeśli trzeba będzie położyć się na torach kolejowych (...) pomiędzy fermą norek, a miejscem, gdzie inwestor chce wybudować fermę kur - położymy się.

Jeśli trzeba będzie zablokować krajową 15-tkę - zablokujemy ją.

“Upokorzony Gościeradz”

Tab.6. Wybrane wyniki pomiarów dla wód gruntowych badane w okresie
czerwiec 2020 - październik 2021 r.

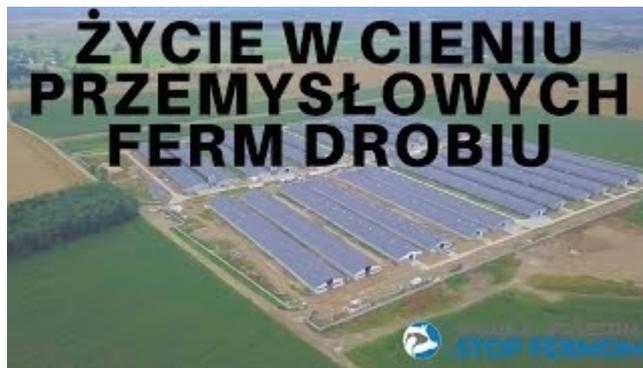
Smog fermowy

nazwa	uwagi	pH	kondukt.	P ogólny	P ogólny	N azotyn.	N azotan.	N ogólny	Jony amon.	sód	potas	wapń	
			μS/cm	[mg·dm ⁻³]									
				PO ₄	P	N-NO ₂	N-NO ₃	N	NH ₄ ⁺	Na	K	Ca	
P1	min	7,22	706	1,56	0,509	0,004	0,40	23,36	0,93	3,00	24,62	44,60	
	max	7,74	1008	40,90	13,333	5,020	38,00	57,36	68,65	88,34	91,50	130,10	
	średnia	7,50	889	12,32	4,016	0,680	11,87	35,74	19,61	16,70	58,17	79,18	
P2	min	7,22	566	0,45	0,147	0,004	1,00	10,81	1,22	6,49	3,00	38,63	
	max	7,80	1120	53,50	17,441	1,135	24,00	47,04	59,25	27,80	88,14	193,00	
	średnia	7,50	790	11,80	3,847	0,223	8,42	22,26	10,13	17,43	65,45	95,60	
P3	min	7,23	602	0,66	0,215	0,012	3,90	8,39	0,37	4,90	3,36	47,93	
	max	7,84	945	3,60	1,174	0,440	14,80	18,31	2,25	13,65	5,90	149,60	
	średnia	7,45	793	2,03	0,661	0,146	6,80	12,04	1,27	9,12	4,58	92,11	
P4	min	5,66	189	0,29	0,095	0,002	0,20	4,57	0,50	2,22	6,29	23,50	
	max	7,55	587	7,70	2,510	0,014	1,20	12,16	4,57	40,36	26,46	86,10	
	średnia	6,52	387	2,24	0,732	0,007	0,63	7,04	1,96	14,41	15,44	52,69	
P5	min	7,23	207	0,47	0,153	0,004	0,20	2,76	0,58	1,83	2,94	27,50	
	max	8,16	937	7,10	2,315	0,108	3,80	12,73	10,43	24,22	10,90	140,70	
	średnia	7,58	538	2,46	0,802	0,036	1,36	7,48	3,40	8,12	7,08	81,53	

“Wschód jest nasz, a nie wasz, Wipasz”

- Olbrzymia ubojnia w Międzyrzeczu Podlaski
- Planowanych ok. 150 inwestycji w regionie
- Gmina Kodeń, Sosnówka, Leśna Podlaska, Rossosz, Uchańka

<https://www.youtube.com/watch?v=2y62aUfSPb0&list=PLHyR1yMYBQirKL1vuXs3KfcxE5mLd5F70&index=20>

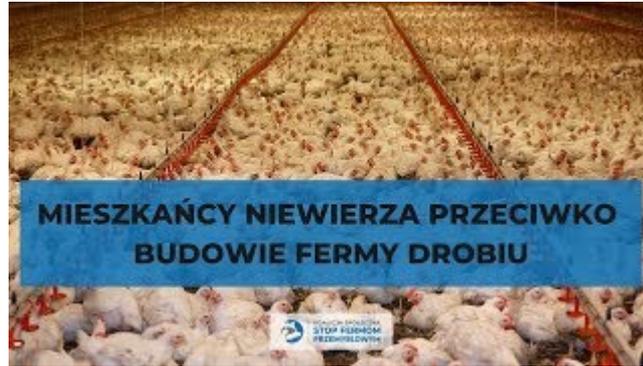

<https://www.sejm.gov.pl/sejm9.nsf/transmisje.xsp?unid=5ED519662CE57B49C12589C6003A75BC#>

12.43 - 12.56

<https://www.youtube.com/watch?v=CR-7UaQHR8U&list=PLHyR1yMYBQirKL1vuXs3KfcxE5mLd5F70&index=13>

ŹRÓDŁA WIEDZY

[Www.stopfermom.pl](http://www.stopfermom.pl)

W szczególności zakładka z raportami:

<https://stopfermom.pl/materialy>

http://www.gmina-podedworze.pl/attachments/article/1660/Artyku%C5%82%20Fermy_prezentacja.pdf

<https://witrynawiejska.org.pl/2023/03/17/chow-przemyslowy-zwierzat-smierdzi-to-akurat-najmniejszy-problem/>

<https://www.youtube.com/watch?v=EF2FTrkTbXI&list=PLHyR1yMYBQir>